

Posedamepoesi. Det er muligvis mere heroisk at dræbe mammutter end fredeligt at samle spiselige, helende og fine dimser – men er det mere heroisme, denne verden har brug for?

Ursulas taske

AF LINEA MAJA ERNST

FORESTIL Dem et forhistorisk paradis, man driver væk fra bopladsen med et barn i en slynge på ryggen, samler bær, rødder, frugt, nødder; samler frø ude fra flyvehavren, tømmer nettene for fisk og muslinger, vender hjem med en bugnende, primitiv bærepos, tilbereder mad til sin stamme, synger, ser op på månen, falder i søvn i hinandens arme, står op næste morgen. Alt ånder cyklisk fred. Indtil en dag, en rastløs ung mand fremstiller et spyd, river sig løs fra flokken, opfinder jagten, nedlægger en mammut, så blodet flyder, og vender hjem i triumf:

»De duelige jægere kom så vakkende tilbage med en mængde kød, en masse elfenben og en historie. Det var ikke kødet, der gjorde forskellen. Det var historien,« skriver den nyligt afdøde, heldigvis i tide værdsatte science fiction-forfatter Ursula K. Le Guin i et kort og vidunderligt essay, som i Karsten Sand Iversens danske oversættelse hedder »Bæreposeteorien om fiktion«.

Det er meget lettere, skriver Ursula K. Le Guin, at skabe en drabelig, dramatisk historie ud af en mammutjagt på liv og død, end af

en hverdag, hvor man i fællesskab nørkler, samler, går i de samme små cirkler som dagen før. Derfor opstår der (i vores forestillede, forhistoriske samfund) et hierarki for, hvilke fortællinger der er interessante. Og med historien om mammutjagten opstår også helten, hovedpersonen. Eneren, der træder frem, hæver sig i relief mod fællesskabets baggrund. Dermed opstår en definition på et narrativ, som er uimodsigelig i sin enkelhed. En hjem-ude-hjem-rejse. Konflikt. Aggression. Helten opsøger faren, men vender triumferende hjem; helten dræber; den historie kender vi fra hulemalerierne (og ingen tager sig af mammuttens historie, den eksisterer kun som objekt for heltens aggression). Helten, våbnet, kniven.

Ursula K. Le Guin foreslår en anden litteratur, andre former for historier, inspireret af det forhistoriske paradis. Lad os glemme spyddene og heltene lidt. Hun skriver, at menneskets vigtigste redskab er tasken, som vi bruger til at samle det, vi finder på vores vej, og bære det med os. Både nødvendig føde og skatte, vi vil gemme, fuglefjer og musekranier. Det er pacifistens æstetik og etik, hun argumenterer for: at det at være menneske ikke kun vil sige at ville jage, dræbe og vinde. Det er også menneskeligt at samle forråd, både det nyttige og det smukke, »...og så tage det med hjem, og hjemmet er en anden og større slags pung eller pose, en beholder til mennesker, for

En historie behøver ikke at være et spyd, en pil, en pik. Lineær, fremadrettet, aggressiv. En historie kan være en samling af elskede fund, fascinationsobjekter.

så senere at tage det ud og spise det eller dele det eller opbevare det til vinteren i en stærkere beholder eller lægge det i medicinbylten eller æsken eller museet, det hellige sted, det område der rummer det hellige.« Og så næste dag gøre det samme igen.

DET er taskens litteratur, medicinbyltens litteratur, jeg bliver mere og mere draget imod. En historie behøver ikke at være et spyd, en pil, en pik. Lineær, fremadrettet, aggressiv. En historie kan være en samling af elskede fund, fascinationsobjekter. Det er svært at skrive en fængende historie om dagliglivet i flyvehavren, men det er ikke umuligt. Litteraturen kan være en taske, forfatteren har over skulderen med sig ud i verden, så samler hun alle de urter, anekdoter, indtryk af ansigter og stumper af

samtaler, der svæver forbi hende, og så ligger det og rasler rundt ned i ens mulepose, indtil hun vender hjem og sætter det sammen til en tekst.

Litteraturens formål er ikke at være medicin eller terapi, vil nogen sige, og det er det heller ikke, men god litteratur viser sig bare at være helende alligevel. Jeg læser ikke selvhjælpsbøger, men jeg læser al litteratur, som om det var selvhjælpsbøger. Den litteratur, som Ursula K. Le Guin skriver om, er en livslitteratur, en klog kone-litteratur, som man kan lære at leve af.

Det er denne livslitteratur, som igennem århundrederne jævnlige er blevet anklaget for at være for feminin, for navlepillende, for plotløs. En uspændende litteratur, jeg er blevet afklaret i min kærlighed til, en genkendelig, fredselskende litteratur, som jeg føler mig set og genkendt af. Man føler sig, skriver Ursula K. Le Guin, anerkendt som menneske, men »ikke, lad det være sagt med det samme, et uaggressivt eller ukamplystent menneske. Jeg er en aldrende, vred kvinde, der slår vældigt om mig med min håndtaske, slår bøller på flugt. Jeg anser imidlertid ikke mig selv, og det er der heller ikke andre der gør, for heltmodig, fordi jeg gør det. Det er bare en af de her forbandede ting, man er nødt til at gøre for at blive ved med at samle flyvehavre og fortælle historier«. Må det være et manifest for masser af fremtidens litteratur.